

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 3 maj 1940
God. XI • Broj 18

Spreman i odlučan narod!

Nikada naš narod nije bio tako složan, kao za vreme progona i opasnosti. Još g. 1902 su se Hrvati i Srbi na veliko svadali, na radost Beča i Pešte, — da samih nekoliko godina nakon toga, istupe kao jedan čovek, čita su Beč i Pešta počeli u Zagreb da šalju Rauhe i Cuvaje, te da montiraju veleizdajničke procese itd. U tom trenutku su i najzadrtiji Starčevićanci postajali najoduševljeniji branitelji optuženih Srba, a najortodoksni Srbi, najodlučniji čuvari prava Hrvatske, spram bečkih i peštanskih preziranja.

Zar nije tako bilo i za vreme svetskog rata? Zar nisu i tada, — sem šačice frankovačkih i klerikalnih odroda, koji su bili u službi Beča, — čitava hrvatska inteligencija i najširi hrvatski slojevi, najtežim stradanjima, kao i prelaženjem u dobrovoljce na strani Srbije, potvrdili svoje bratske osećaje i svoje jugoslovenstvo? U trenutku kada je čitava Srbija stenjala pod tudinskom okupacijom, — našao se čak i tadašnji Starčevićanac, a današnji frankovac, poslanik Hrvoj, da u hrvatskom saboru dovikne Beču i Pešti, da su Srbi i Hrvati jedno, i da to što se radi protiv Srbije, Hrvati smatraju kao da se radi protiv njih.

Nikada nismo sumnjali da bi se, u sličnim prilikama, sve to ponovilo, — i pored svih grešaka i mahnitanja, koja su se još do nedavna događala i koja se delimično još događaju. Nikada nismo mogli da verujemo, da je ma koji deo našeg naroda, i pored svih naših nedostataka, toliko nesvestan da bi, u trenutku kada bi zaista trebao da bira, radije odabrao tudinsku „zaštitu“, koja znači ropstvo, nego li da se, u svojoj državi, bori za svoje zahteve i da tu državu brani. I pored sve frankofurtimaštine, nikada nismo mogli da verujemo da bi sredina, iz koje je ponikla jugoslovenska misao i koju su Štrosmajer, Starčević, Radić itd. odgajali u slobodarskom duhu, — mogla da pade za nekim Tukom, ili Šanjom Machom... Ubedeni smo, naprotiv, da bi se i danas, u jednakim prilikama, ponovilo to što se događalo pre 20—30 godina, u vreme najtežih stradanja i opasnosti.

U tome međutim i jest stvar, — DA VEĆ UNAPRED NE DOZVOLIMO, DA DO TAKVIH PRILIKA DOĐE! Onda se tek otimala sloboda, a danas treba da je očuvamo. U neprijateljskoj državi nismo smeli da organizujemo svoj otpor, pa smo ga ipak organizovali, u inat svima progonsvima! Danas naprotiv nema te sile koja nas može sprečiti, da organizujemo JEDNODUŠNU ODLUČNOST, DA SE BRANIMO PRED SVAKIM NAPADAJEM.

Ima znakova koji pokazuju, da se to, ma i u poslednjem času, shvatilo na svima stranama, pa to od srca pozdravljamo. Već u prošlim brojevima smo naveli izjave odgovornih faktora u Banovini Hrvatskoj, kao i ton celokupne naše štampe, koja ostavlja po strani unutarnje sporove i glavnu brigu posvećuje spoljnoj odbrani. Posle toga je došao i govor Dr. Krnjevića u Dubrovniku, i njegova izjava u „Petit Parisien“, u kojima se kaže, da je „čitav narod u Jugoslaviji složan, da najodlučnije brani državnu i narodnu nezavisnost“; da će se „sav narod boriti kao lav, ako ko pokuša da nas dirne“; i da je „svaki onaj koji traži pomoći, ili „oslobodenje“ od tudina, izdajica svoga naroda i otadžbine.“

Još važniji, međutim, su glasovi koji nam stižu iz naroda. Splitski „Narodni list“ podvlači, da se baš u hrvatskim krajevima narod sa najvećom odlučnošću odaziva svima pozivima narodne odbrane, da je ponosan i obradovan zbog snage i spremne naše vojske, i da stanovništvo, seosko kao i gradsko, najoduševljenije pozdravlja jugoslovensku vojsku i izjavljuje spremnost, da se brani od spoljnih opasnosti. I mnoge naše jedinice izveštavaju nas o tome, uveravajući nas, da je u mnogim krajevima nestalo protivnosti, pred zajedničkom mišlju, — ODBRANE NEZAVISNOSTI JUGOSLAVIJE I NJENE CELOKUPNOSTI.

A to i jeste danas VRHOVNA I NAJPREČA MISAO! Niko od nas ne mora ni za trun da se odriče svoje ideologije i svoga rada, a najmanje jugoslovensko sokolstvo,

Sokolske priredbe u Beogradu

Najstarije beogradsko Sokolsko društvo, Beograd-Matica, slavi 1 ove kao i ranijih godina, svoju društvenu slavu na dan sv. Đurđa, 6 maja, u svome domu u Deligradskoj ulici. Posle crkvenog obreda izvešće se kratki program, sastavljen iz prigodnih recitacija, muzičkih i pevačkih tačaka itd.

Društvo želi da ovogodišnju slavu provede u pravom bratskom raspoloženju, pa očekuje poset, ne samo braće iz ostalih društava, nego i drugog građanstva i prijatelja sokolstva. Domaćin slave je brat Dr. M. Gradojević, zam. starešine Saveza Sokola K. J. Početak tačno u 10.30 sati.

U Sokolskom domu Matici, u Beogradu, održaće se u nedelju, 5 maja, u 11 sati pre podne, utakmice u košarci, između Škole fizičkog vaspitanja naroda i Sokolskog društva Zagreb II. Očekuje se brojna poset. Vrhovni sudija biće brat Ćiril Maržan.

Sokolско друштво Beograd I priređuje sutra, 4 o. m., u 9 sati na вече, u Sokolskom domu Матица, Делиградска улица 24, омладинску академију. Како смо већ јавили, на програму су пробране тачке, које ће сигурно свакога задовољити. Биће изведено 13 разноврсних тачака.

Друго sokolsko veče u korist poplavljenih priređuje Sokolsko društvo Beograd V, u subotu 4 maja, u 21 čas, u prostorijama kavane „Kalenić“. Učestvuju poznati umetnik g. Božo Grujić i Havajski radio kvartet. Ulaznica 10 dinara.

Preporučamo najtoplije humanu priredbu bratskog Sokola V.

Sokolско друштво Beograd VI, priređuje za 12 maj veliki društveni izlet u село Иваново, где друштво има соколску чету. Том приликом биће одржана јавна вежба, за коју је предвиђен леп програм. На излет се полази посебним бродом. Пријаве се примају до 5 маја у друштвеним просторијама, где се могу добити и сва потребна упутства. Интересовање за излет и јавни наступ врло је велик код чланства и пријатеља соколства.

C. Ђ.

STANJE PRIPRAVNOSTI jugoslovenskog sokolstva

Savez Sokola K. J. je razaslao svim svojim jedinicama okružnicu o stanju pripravnosti jugoslovenskog sokolstva, koje je objavljeno, sa datumom od 21 aprila o. g.

„Stanje pripravnosti je nužan odgovor jugoslovenskog sokolstva na sve opasnosti i iskušenja, pred koje događaji poslednjih vremena mogu da dovedu naš narod i našu otadžbinu“, — veli se u toj okružnici. — Zadatak „Stanja pripravnosti“ je da se celokupna sokolska organizacija osposobi da dađe najveću meru pomoći vojno-odbrambenoj snazi Otadžbine. Strašni primeri skorih dana su nam i suviše dobro otvorili oči za krvavu istinu, da narod koji nije spreman da u svakom trenu uskoči u bojne rovove, postaje lako plen jačeg osvajača!

U apelu se govori zatim o dužnostima svakog sokolskog pripadnika s obzirom na stanje pripravnosti, i o tome, da će se protiv svakog prekršaja tih dužnosti najstrožije postupiti. Zatim se kaže:

„Prvi zadatak sokolske pripravnosti jeste: držati stalno budnim borbeni duh naroda, snažiti njegovo samopouzdanje, do fanatizma dizati njegovu veru u sebe, u svoju otadžbinu i u snagu nepobednog oružja. Bilo je u našoj istoriji i težih iskušenja koja je naš narod savladivao Božjom pomoću i nesalomljivom verom u svoju sretnu budućnost i u svoju veliku misiju.

Stoga treba na svakom mestu suzbijati sa svom odlučnošću i bespoštedno defetizam, kome je cilj da nam, pre borbe, istrigne iz ruku naše najjače oružje, našu veru u sebe i našu odlučnost, da branimo pod svim okolnostima našu otadžbinu. U društvu pripadnika sokolske organizacije ne sme, stoga, niko da sa omalovažavanjem govori o snazi naše oružane sile, niti

da pronosi vesti kojima je cilj da ruše borbeni duh naroda. Iskorenjujte muški i čvrsto svaki defetizam i sejanje malodušnosti!

Budno pazite na špijune i tudinske agente, koji se na hiljade načina uvlače u naš državni i nacionalni život. To su „turisti“ koje interesuju naši krajevi od strategijske važnosti; to su „učenjaci“ koji otvaraju razne kurseve, nameštenici „specijalisti“ kod raznih industrijskih preduzeća.

Upozorava se konačno, da se budno pazi na strane špijune i tudinske agente i da se u nepoznatom društvu ne govori o stvarima koje se odnose na vojsku i zemaljsku odbranu, i da treba držati na oku ljude, koji se raspituju o tim stvarima. Jer neprijateljsko uho svuda sluša i čuje!

Kao jedna od prvih dužnosti u planu sokolske pripravnosti, biće OPŠTA SMOTRA ČITAVOG JUGOSLOVENSKOG SOKOLSTVA, koja će se održati U NEDELJU, 12 MAJA, a na koju su dužni doći svi sokolski pripadnici, sem dece!

Na toj smotri dobiće se daljna obaveštenja o organizaciji sokolske pripravnosti, pa zato ni jedan pripadnik sokolske organizacije ne sme sa te smotre da izostane.

Sokoli treba da budu primer celom narodu, kako treba sačekati vremena, koja mogu da dodu. Sa verom u Boga, za Kralja i otadžbinu!

BRAT DR. V. BELAJIĆ GOVORIO JE NA RADIU

U četvrtak, 25 aprila, održao je u okviru nacionalnog časa, na beogradskom radiju, i zamenik starešine Saveza Sokola K. J. br. Dr. V. Belajić, predavanje, odnosno uputstvo o smotri celokupnog članstva jugoslovenskog sokolstva. Predavanje, koje su prenosele zagrebačka i ljubljanska radio stanica, slušano je sa retkim i svestranim interesom. Prema vestima, koje smo primili iz brojnih naših jedinica u zemlji, sokoli su organizovali zajedničko slušanje, te srdačno pozdravili reči prvog zamenika Starešine.

IZ UREDNIŠTVA

Zbog toga što preko Uskrsa i na 1. maja štamparije nisu radile, izdajemo današnji broj „SOKOLSKOG GLASNIKA“ iznimno na 6 strana. Molimo čitaoce da to uvažavaju, a idući brojevi će izlaziti redovno na 8 strana.

čija misao narodnog jedinstva je stvorila Jugoslaviju i koja će je najuspešnije cementirati; — niti za to treba zatvarati oči pred greškama koje se još rade i pred štetotinama kojih i u našem narodu ima, kao i u svakom drugom. Borba protiv zla treba da se nastavi još odlučnije, jednako kao i rad na širenju naših zavetnih misli. Ali baš zato treba sa iskrenom radošću pozdraviti svaku pojavu koja pokazuje, da — i pored svih svada i nedostataka — ogromna većina našeg naroda ume da u odlučnom času pokaže moralnu visinu i spremnost da se, kao jedan čovek, bori i žrtvuje, — kao što i dolikuje narodu, koji je imao svoje Kosovo i svoj Petrov Gvozd, ali i svoje, pobedom ovenčane oslobodilačke ratove.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА СОКОЛСКЕ ЖУПЕ НИШ

20 и 21 aprila održana je u Nišu godišnja skupština Sokolske župe Niš, na kojoj je uzela učesha većina jedinica župe. Na dvodnevnom zasadaњу uzeti su u pretres izvешtaji pojedinih отсека и одбора, и по њима је у пленуму и секцијама вођена дискусија на којој су учествовали готово сви делегати. Сви су се сложили у томе, да је рад жупе у прошлој години, с обзиром на ненормалне прилике у свету и друге недаће, био плодан и конструктиван.

Све јединице биле су преко целе године у живом контакту са жупом. Начелништво и стручни одбор Жупе били су исто тако активни и држали чврсто у рукама иницијативу за многе приредбе и извели велики број часова теловежбе. Треба поменути дводневни тецај за увежбавање простих вежби, а затим десетдневни техничко-одбранбени тецај, оба успела и преко очекивања. Одржано је и више испита за скраћено служење у кадру за које се било пријавило 142 кандидата, од којих је положило испите 72. Жупа је учествовала на међужупским утакмицама у слободном саставу у Београду, на слету у Крушевцу и слету у Софији, а јединице су приредиле велики број академија, јавних наступа, утакмица, излета и забава. — Велосипедски отсек је активан у неким јединицама а стрељачки у више њих. Код многих јединица организовани су предњачки зборови, а путујући предњак је ревносно обилазио велики број јединица.

Просветни одбор није успео да организује просветарски тецај, али је вршио духовну припрему чланства. Одржано је више предавања и говора пред врстом. Жупа је узела учешћа на тродневном просветарском тецају, одржаном у Чачку, на коме су поред нас, узеле учешће жупе Ужице и Крагујевац.

Решено је, да се у овој години покрене поново „Сokolски живот“.

Референт за соколске чете обилазио је више чета, па су ове

дале добре резултате. Ипак је избрисан извештај број чета, пошто се стало на гледиште да се чете које не могу да egzistiraju бришу из регистра. Константовано је на крају, да жупа има 235 јединица.

Предмет најживље дискусије био је извештај Петрове петолетке, пошто је Жупа раду на остварењу датих завета посветила особиту пажњу.

Подигнуто је 4 соколска дома, 1 кош, 1 споменик, 2 споменилоче; развијено је 4 застава; уређено је: 7 вежбалица, 7 Петрових гајева, 1 парк, 10 пчелињака, 28 модерних ђубришта; засађено 9 расадника, 4 воћњака, 22.600 шумских садница, 2750 багрових садница, 1240 стабала благородног воћа, 10 детелиништа. Даље, набављено је 70 кревета, 9 тријера, 20 пољопр. справа, 4 ручне апотеке, 1 филмски апарат, 65 отирача, 28 града боље стоке; израђено је онда безброј мањих и већих објеката за економско и здравствено подизање народа (чесме, водоводи, бунари, путеви мањи, мостови и др.); основано је 2 чете, 8 књижица, 4 стрељачка отсека, 1 млекарски отсек, 4 позоришта; и 1 пољопривредна задруга. И на крају, одржано је 7 тецаја за земљораднике и сеоске домаћице.

Најзад је донешена резолуција која је одредила смернице рада за идућу годину, па је онда једногласно изабрана нова управа, на челу са братом **Радваном Димитријевићем**, адвокатом из Ниша. За тајника је изабран брат **Пера Ђурашковић**.

Изасланик братског Савеза био је брат **Мирослав Војиновић**, који је поздравио скупштину пригодним говором, који је био срдечно поздрављен. И у току дискусије као и на свечаној седници у Народном позоришту, брат Војиновић је узимао видно учешће.

Са свечане седнице упућене су поздравне депеше Њ. Величанству Краљу, Савезу сокола, брату Гаићу, брату Чеди Милићу и Соколској жупи Загреб.

Д. М. Тодоровић

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Sinj je početkom aprila dalo u Sokolanskom operetu „Moderni suci“, delo mladoga brata, akademičara **M. Božića**, konponovano od brata **A. Bubića**. Opereta je veoma dobro uspela. Dvorana je bila prepuna publike, kao što odavno nije. Glavne uloge odigrali su sam autor i njegova sestra, **D. Božić**, na opće zadovoljstvo, kao i sve druge uloge. Dirigovao je voj. kapelnik, brat **S. Ilić**. Komad se zatim ponovio.

Sredinom aprila je dilet. sekcija dala „Duše“, od **P. Petrovića**. Iako težak za mlade diletante, komad je izveden iznad svakog očekivanja. Osobito se istakao brat **B. Boban**, a i ostali glumci bijahu dobri. Komad je režirao, sa mnogo ljubavi, br. **J. Vicić**, pročelnik dilet. sekcije.

Uprava Sokolskog društva **Do-boj** održala je 14 aprila, sa četnim upravama tromesečnu konferenciju. Bile su zastupljene čete Kostajnica, Srpska Crabska i Kožuhe.

Konferencija je bila posvećena izvođenju sokolske poljoprivredne izložbe. Izražena je zajednička želja, da bi ova izložba ispala što uspješnija, pa je stvoren zaključak, da se poslu odmah pristupi. Određeni su i delegati pojedinih četa, koji su ušli u izvršni odbor.

Ostali rad društva i četa također je bio iznešen i može se sa pohvalom reći, da je vrlo povoljan.

Društvo je zaključilo da održati od 5—12 maja društveni i četni prednjački tečaj. Određena je i idejna škola za izvršujuće članstvo, od 1 maja nedeljno po jedan sat.

Društveni prednjački zbor doneo je zaključak da sa 1 majem uvede zidne novine, u sokolskom domu, dvaputa mesečno. Svaki otek prihvatio se ozbiljno rada.

Diletanska sekcija Sokolskog društva u Jagodini radi vrlo aktivno otkako je dogradena uz društveni dom moderno uređena pozornica. Pozorišni otek izveo je nekoliko uspešnih predstava, od kojih treba naročito spomenuti „Ivkovu slavu“, koju je posetio veliki broj gledalaca, koji su izvođače najsrdačnije pozdravili.

Sokoli-diletanti rade zapravo u tri kategorije: najmlada, srednja i najstarija. Srednja je kategorija za sada najaktivnija i s njom se najviše računa, ali je i starija obezbedila sebi već prvom nastupom simpatije publike. Uprava društva stavila je u dužnost Prosvetnom odboru da za iduću godinu blagovremeno spremi repertoar.

Ostali rad društva također je vrlo plodan, zahvaljujući agilnoj upravi na čelu sa vrednim starešinom, br. **Josipom Bekerusom**. Zanimljivo je napomenuti, da uprava društva predstavlja jednu malu sveslovensku zajednicu: pored Jugoslovena, u upravi su braća Česi i Rusi, koji međusobno saraduju u punoj ljubavi i razumevanju.

Lutkarsko pozorište sokolskog društva Karlovac pokazalo je u ovoj godini veliku aktivnost. U cijeloj sezoni, koja je trajala od 1 oktobra 1939 do 1 aprila 1940 odigrane su 23 lutkarske igre. Najveći uspjeh postigla je igra „Čačarana šuma“ koju je davana četiri puta pred punim gledalištem.

Članovi Sokolskog društva Jagodina igraju u „Ivkovoj slavi“

Smjernice sokolskog prosvjetnog rada

Od djeteta postaje dječak, mladić i čovjek, pa i radi toga treba od djeteta početi sokolskim prosvjetnim radom. Taj prosvjetni sokolski rad treba da ima svrhu: **duhovno, intelektualno, moralno, nacionalno i socijalno izgrađivanje ličnosti čovjekove**. Znači: taj je rad težak ne samo po svome opsegu i raznovrsnosti, nego još teži radi toga, što zahtjeva dubine i korijenje ljudske duše i osjećanja i što se mora da bori sa današnjim nastalim prilikama i u obitelji i u školi, i na ulici i u društvu. Također će nailaziti, i na nasljedno-atavističke zapreke kod pojedinaca.

Sokolski duhovni odgoj ne smije da se odvaja od tjelesnog (niti tjelesni od duhovnog) već treba da se oba popunjavaju tako, kako bi stvarali ekvilibrij i harmoniju u prirodi čovjekovoj. Ovakav cilj sokolskog prosvjetnog rada ne može da se ostvari u svojoj potpunosti radi mnogih, vanjskih i unutarnjih uzroka. Vanjski uzroci variraju prema raznim vremenima i socijalnim mentalitetima, a unutarnji uzrok samo je jedan: nesavršenost ljud-

ske naravi. Nu nemogućnost potpunog ostvarenja tog cilja ne smije da obeshrabri sokolske radnike na tom polju, jer ovako postavljen cilj samo je najviši ideal, a sokolstvo, za sve svoje uspjehe u prošlosti i u sadašnjosti, za svu svoju moralnu snagu, za svu svoju nacionalnu borbenost i izdržljivost, i u najtežim prilikama, ima da zahvali svojim čistim i visoko postavljenim idealima.

Pravci duhovnog, intelektualnog, moralnog i nacionalnog vašpitanja mogli bi se činiti da su odvojeni i da se mogu napose izvoditi i u sokolskom odgoju. Ali to ne stoji. Sav taj odgoj u bitnosti svojoj jest jedinstven, skoro bih rekao jedan te isti. Ipak ću pokušati da objasnim smisao tih pravaca.

Čovječja duša je šareni konglomerat (a ne „tabula rasa“) sastavljen od bezbrojnih i raznolikih, prastarih, starih i novih čestica, baštinstvom nagomilanih i donesenih na svijet. Kakve će se „čestice“ — dispozicije ispoljiti u životu ovisi o mnogim faktorima, a najviše o djelovanju okoli-

ne i odgoja. Odgovara zakonu evolucije, a prema tome i odgovornim težnjama svih pojedinaca i svih naroda, da se plemenite i dobre dispozicije sve više razvijaju, a rdave potiskuju. To je zakon usavršavanja, kako fizičkog, tako i duhovnog života. Duhovni odgoj zapravo obuhvata sav intelektualni i osjećajni život pojedinčev, te ga samo, radi lakšeg postavljanja smjernica sokolskog prosvjetnog rada, podijelismo još i na moralni i nacionalni. **Duhovni odgoj uopće, znači podizati iz podsvijesti ljudske duše dobre duhovne snage i razvijati ih**. Ovo je lako reći, ali onome ko hoće da odgaja, ne kazuje ništa.

Jer plemenitost, humanost, dobar i čvrst karakter, poštenje, iaka volja prema etičnim, socijalnim i nacionalnim idealima, samopouzdanje i izdržljivost na putu Dobra i t. d., sve su to skoro većni problemi odgoja, koji se teško postizavaju, a skoro nikad u jednoj osobi. I opet udarimo u čor-sokak: Znademo što bi trebalo, ali ne možemo postići. Tačao je! I suštinu svih odgojnih stremjenja u prošlosti i svih savremenih, modernih pedagoških pravaca danas mogli bismo lako i jasno izreći ovako: **sav problem odgajanja sastoji se u razvijanju volje prema Dobru**. A u toj reče-

nici svak može i da nađe putokaz svome radu. Historija ljudska i sva civilizacija bez riječi, ali tim uvjerljivije nam svaki dan govore, kako se je Čovjek sporo uspinjao putem Dobra i kako su tamne sile u njegovoj duši još dominantne. Radi toga rezultanta svih privatnih i javnih odgojnih ustanova neprestano krivuda. Diže se i pada. Katkada doseže visine, a češće se spušta do zoologije. Sve prema tome, ukoliko socijalne prilike, standard života, sukob interesa i t. d. pogoduju ispoljavanju boljih ili gorih dispozicija kolektivne ljudske duše.

Sokolstvo — kao organizacija — ima svoje stalne uzgojne ideale i u fizičkom i u duhovnom smislu. Iako su ideali jedni, to su putevi koji k njima vode raznoliki i drukčiji, prema vodstvu pojedinih radenika. Potrebno je radi toga, da prosvjetni rad, kao sredstvo duhovnog odgoja, analiziramo prema sokolskoj ideologiji. U tom radu treba da svaki sokolski radnik ima na umu onu Evangeosku priču o sijaču: „Ako i jedno zrno pane u plodnu zemlju i roda donese, dosta je“. Jer kako u početku rekosmo duhovno odgajanje je veoma teško i sporo. Primitivna, zoološka duša ljudska mnogo milijuna godi-

na je stara, pa radi toga i mnogo jača nego li počeci izgrađivanja Duše Čovječanske. Nažalost sve teža borba za život izvrnula je pravi cilj prosvjetnog odgoja uopće. Traži se samo nagomilavanje znanja, a ne i oplemenjivanje duše i karaktera. Npr. u našim školama najbolji su daci oni, koji najviše znadu i njima se daju nagrade, a u engleskim školama nagrađuju se oni daci koji imaju najbolji karakter. Jer karakter je ličnost i snaga i moć.

U sokolskom prosvjetnom radu mi nemamo izgrađenog sistema. Sve je skoro prepušteno pojedincima. Istina: pravi rukovod za taj rad teško bi bilo i izgraditi, ali ipak temeljne smjernice mogle bi da se postave. **Prvo i osnovno načelo sokolskog prosvjetnog rada treba da bude ovo: Prosvjetom se odgaja**. Jer najkrvavije, najsirovije i najbestijalnije stranice u historiji čovečanstva ispisali su kulturni zločinci.

U današnjem životu i mnogostrukoj utakmici na svim poljima manuelnog, tehničkog i intelektualnog rada potrebno je i što više i što raznovrsnije znanje i umjeće. Radi toga dobro dolazi u sokolskom prosvjetnom radu i podavanje znanja u svim pravcima. Ali nešto što je više po-

Delovni sastanak Murso-sokolskega okrožja

V sokolskom domu v Ljutomeru so se zbrali v nedeljo popolne načelniki in načelnice ter TO okrožja k delovnemu sestanku, katerega je vodil dolgoletni načelnik br. Slavko Stopar. Uvodoma je podal izčrpano poročilo o dosedanjem delovanju br. Stopar. Iz iznešenih poročil načelnikov posameznih društev in čet sledi, da je delo v jednah zopet poživele, saj telovadnjaz malo izjemo v vseh jedinicah vsi oddelki. Apačah in Radencih, kjer ste bili četi likvidirani, je bilo sklenjeno osnovati in sicer v Apačah sok. poverjeništvu, v Radencih pa sok. bratstvo.

Pri volitvah je bil za bodočo poslovno dobo izvoljen naslednji odbor: načelnik Slavko Stopar, njegov namestnik Pol Evald, načelnica Prelog Milka, namestnica Mali Rezi, tajnica Sever Minka, okrožni prednjak Marinčič Milko, referent za streljanje Vlado Porekar, referent za kolesarenje Horvat Joško, novinar Franjo Stanovšek.

Nastopi v tem letu so prevedeni sledečim redom: Gornja Radgona 2. junija, ali prvo nedeljo meseca septembra, Ljutomer 16. junija, Veržej 7. julija, Cven in Strigova 21. julija.

Razven teh nastopov se vrši dne 5. maja dan pripravljenosti skupno za celo okrožje, strogo obvezen za vso članstvo. Na glavnem zbornem mestu bo zbor vsega članstva, nagovor br. Mavrič Karola, nato pa bodo izvedene tekme kolesarskih oddelkov ter članstva. Po tekmah se vrši pregled vseh prostih vaj za vse oddelke, nato pa zaključni zbor br. Dr. Stajniko Marko.

Dne 12. maja se vrši zjutraj okrožni kolesarski zlet v Apačah.

Godišnja skupština sokolske župe Mostar

Na ovogodišnju redovnu XXI. skupštinu sokolske župe Mostar došlo je mnogo delegata iz svih društava i četa Hercegovine, Dubrovačkog Primorja i Imotske Krajine.

U subotu, 20. ov. mj., pre podne, u prostorijama župe, vječala su braća prosvetari, a poslije podne, braća načelnici i referenti S. P. P. Od 18 sati pa skoro do pola noći trajala je Radna skupština. Sutra dan u nedjelju, u svečanoj sali oficirskog doma, obavljena je svečana skupština.

Na zasjedanju prosvjetara, načelnika i referenata S. P. P., kao i na radnom delu skupštine, pretresana su najvažnija i najaktuelnija pitanja sokolske kršne Hercegovine i našeg divnog Primorja.

Brat Čedo Milić, kao starešina župe, pozdravio je sve delegate, predstavnika bratskog Saveza, brata Dr. M. Dragića, te starešinu sokolske župe Sarajevo brata Dr. Voju Besarovića, a potom je podneo izveštaj o radu župe za protekli period S. P. P. A taj rad je ogroman. Podignuto je 18 domova, uređeno je 31 vježbalište, razvijeno 16 zastava, podignuta su tri spomenika i 6 spomen ploča, uređeno je 5 rasadnika, podignuto 15 koševa, 57 Petrovih gajeva, nabavljeno 8 trijera, 47 raznih poljoprivrednih sprava, zasaden 24.431 šumska sadnica, održano 8 poljoprivrednih izložaba, uređeno 1651 dubrište, osnovano 7 zadruga nabavljena 504 grla bolje stoke, uređeno 127 privatnih čartinja, uređeno 37 odmarališta, nabavljeno 152 ručne apoteke za sokolske jedinice, uređeno 62 česme, jedno kupalište, 2559 nužnika, nabavljeno 6762 pljuvaonice i otirača, 123 kreveta, izrađeno je 13 mostova, uređen 1 drum, zasadena 31 ulica, nabavljeno 385 modernih preslica i 5 stanova za tkanje. Uređena 23 dvorišta i 152 knjižnice, pošumljeno je 26 crkvenih dvorišta i 48 groblja, 426 članova zasadili su Kraljevo drvo. Uređeno je 1268 voćnjaka i 1997 vrtova za povrće, nabavljeno je 2886 modernih košnica, 13 domaćina uredili su kućna dvorišta, zasaden je 15 šumskih gajeva i 63.356 raznih voćaka i t. d.

Pravi uspeš S. P. P. u jedinicama ove župe mogu se približno oceniti tek onda ako se zbroje i rezultati ličnog zavetovanja, a za-

vetnika je 3426 od kojih svaki izvršava po neku plemenitu sokolsku i državljanu dužnost.

I ostali rad: tehnički, prosvetni, zdravstveni itd. veoma je velik u ovoj župi.

Brat Čedo Milić izneo je nacrt programa rada za tekuću godinu, koji je jednoglasno prihvaćen. Taj program predviđa: suzbijanje defetizma, špijunaže i malodušnosti; lično i kolektivno zavetovanje; izvršavanje zaveta i nabavljanje zavetnih značaka; rad na organizovanju odbrave; još jači rad u streljačkim osecima; pripremu za jubilarni slet; kulturno-prosvetni rad na podizanju sela, i podizanje župskog doma.

Staroj upravi data je razrešnica i izabrana je nova uprava u koju su ušli naši najbolji i očeľičeni sokoli: starešina brat Čedo Milić; podstarešina brat Milivoj Jelačić i Trifko Dudić; prosvetar brat Blagota Pavićević; načelnik brat Lazar Prnjatović, načelnica sestra Borika Tupanjanin; tajnik brat Branko Krčum; blagajnik Dušan Komad; pravni referent Boris Vedenski; građanski osek: Ing. Georgije Kuraškovski; pozorišni osek: br. Đorđo Bovan; poljoprivredni: Bogoljub Radančević; zadužbinski: br. Marko Bejat; finansijski: br. Mitorad Krstić; za naraštaj br. Ilija Kojo; ljekar Dr. Lovro Dojmi i mnogi odlični članovi uprave.

Sutradan, održana je Svečana skupština u Oficirskom domu, kojoj su prisustvovali predstavnici kulturno-prosvetnih, nacionalnih i humanih organizacija. Pošto je predložena pozdravna depeša Njegovom Veličanstvu Kralju, koja je primljena uz veliko klicanje, održao je brat Čedo Milić govor, u kome je opravdao veliku potrebu sokolstva za besmrtnost naše duše i to potrebu onog sokolstva, čija je jedina i najveća snaga i vera u korenu narodnom, u selu, siromašnom i napaćenom domu gorštaka, daleko od gradske lučne razmetljivosti i bezbožnosti; u selu koje je sačuvalo sve duhovne sokove svoga naroda.

Govor brata Čede Milića bio je pun iskustva iskrenog sokolskog radenika na selu i njegove vere u konačnu pobeđu večne istine i vaskrs sela. Njegov govor bio je poklik mnogim, da se vrate „besmrtnom i ognjenom duhu narodnom i prime večne istine: njegovu veru u Boga, njegove tradicije i Bogom dane običaje svojih dedova.“

Posle brata Čede govorio je izaslanik Saveza brat Dr. Dragić. Istakao je ulogu bosansko-hercegovačkog sokolstva za naše narodno Oslobođenje, a posebno ličnost brata Čede Milića. Brat Dragić je saopštio idejni zaključak novo osnovanog Saveza svih patriotskih, ratničkih i viteških organizacija u Beogradu. Zatim je pohvalio rad župe i čestitao joj.

Brat Voja Besarović je izneo svoja sećanja na banjalučki proces i njegovu osudu, kojom je Čedo Milić osuđen na smrt. Zatim se zadržao na današnjim našim prilikama.

Brat Nine Šutić, starešina sokolskog društva Dubrovnik, održao je vatren govor, u kome je bodrio sokole na rad za konačnu pobeđu.

Brat Dr. Jure Arnerić sa Korčule predložio je listu nove župske uprave, koja je primljena akklamacijom, a zatim je brat Tvrtko Kanajet pročitao rezoluciju koja je također primljena akklamacijom i sa velikim oduševljenjem.

REZOLUCIJA GLASI:

1) U teskim vremenima koja su nastala u Evropi u novije doba Sokoli župe mostarske deklaracijom od 17. decembra 1939. god. jasno su obilježili svoj stav pri kome i danas ostaju. Sa zadovoljstvom konstatuju da je njihov poklik povoljno odjeknuo kod svih iskrenih rodoljuba u zemlji.

2) Ratni požar, koji hara Evropom zbog raznih suprotnosti prijeti da zahvati Balkan. Razni tuđinski plaćenici pokušavaju da podmuklom agitacijom unose malodušnost u naš narod, žele da u njemu ubiju duh Kosova, duh Sigetskog junaka, Vožda Karadorđa, besmrtnih pobjednika sa Cera, Kolubare, Kajmakčalana i Dobrog Polja, taj duh nije moglo ubiti vjekovno ropstvo raznim tuđincima, pa ga ne može ubiti nikakva agitacija ni sada, a Sokoli su u prvom redu dužni da svim svojim snagama i pojačanim narodno-odbrambenim radom suzbiju take zlonamjerne ili nesvesne narodne neprijatelje.

3) U ovim izuzetnim vremenima nameće se sokolstvu velika dužnost da ne zanemarujući ni jednu granu sokolskog rada, obrati i nadalje naročitu pažnju

kulturnom i ekonomskom podizanju sela. Ovaj sokolski rad izvodice se i dalje na širokoj narodnoj osnovi, a ne na političko-partijskoj. Ovaj naš rad nesumnjivo je od koristi selu i ne smije nailaziti na zapreke ni sa koje strane, jer iskreni rad za narodno dobro ne može dovesti nikada do sukoba, makar ga provodile i razne organizacije.

4) U ovim danima apelujemo na sve sokole da pohađaju s MOBOM radi obradivanja poljskih poslova svima onim domovima, čiji su domaćini i sinovi pozvani da izvrše svetu dužnost prema svome Kralju i Otadžbini.

5) Izjavljujemo potpunu solidarnost sa stavom bratske Sokolske župe Zagreb, smatramo da je krajnje vrijeme da nadležni revidiraju pogrešni stav prema Sokolstvu, jer taj stav smatramo štetnim po narod i državu. Zadržavamo što skorije repariranje sviju nepravdi nanesenih sokolskim jedinicama i sokolima borcima i propovjednicima sokolske misli.

Svečana skupština završila se sviranjem i pevanjem sokolske himne „Hej Slaveni“. Posle skupštine svi prisutni su se svrstali u povorku, sa sokolskom muzikom i zastavama, i pošli kroz grad do gradilišta Sokolskog doma, gde se je slavila svečanost osvećenja temelja. Iza toga priređen je zajednički ručak u Oficirskom domu, gde su pale mnoge lepe zdravice.

Sefik Bešlić

Osvećenje kamena temeljca sokolskog doma u Mostaru

Posle završene skupštine, formirana je pred oficirskim domom velika sokolska povorka. Na čelu povorke išla je sokolska muzika, sa sokolskim zastavama. U povorci je učestvovalo celokupno članstvo sokolskog društva Mostar sa svima skupštinskim delegatima, u odorama i u civilu.

Povorka je prošla kroz Mostar i došla do mesta, na kome se u daraju temelji sokolskog doma. Tu su se našli i prestavnici crkvenih i vojnih vlasti. Prisustvovalo je komandant mesta, general g. Petar Ljubičić, komandant 32 puka pukovnik g. Zivorad Gajić i prestavnici raznih korporacija, a pevalo je mostarsko pevačko društvo „Guslar“. Prvu molitvu održalo je pravoslavno svešten-

stvo, a sveštenik g. Petković održao je topao govor, ističući zasluge sokolskog rada. Zatim je očitao pesnički sastavljenu molitvu, muslimanski veroučitelj, g. Sefić.

Posle toga, u ime odbora za građenje doma, govorio je brat Fuad Slijepčević. Izneo je istorijat gradnje doma i spomenuo zasluge onih, koji su doprineli da se pristupi ostvarenju ove ideje. U ime Saveza govorio je brat Dr. Dragić, podvukavši da je na praznik Cveti, pre 125 godina rudnički vojvoda Miloš podigao takovski ustanak. Mnoga velika dela našeg naroda izvedena su bez sjajnih domova, u brvnarama i malim kamenim skloništim. Pa ipak naš narod uspeo je da stvori i velika tehnička dela i velike domove. Glavno je da u svima ovim domovima vlada onaj isti duh, koji je stvorio velika narodna dela. Želi da mostarski dom služi ideji jedinstva našeg naroda i ljubavi među braćom sve tri vere. Posle toga govorio je brat Dr. Vojislav Besarović odukujući veliko priznanje svima naprima i radovima Mostara na sokolskoj ideji. Brat Dr. Arnerić, u svome temperamentnom govoru, kao Dalmatinac, istakao je prilike u zapadnim delovima naše zemlje, izražavajući čvrstu veru, da će se naš narod i na tim stranama umeti dostojno da brani slobodu naše zemlje, ako bi dogadaji to zahtevali. Najzad je br. Tvrtko Kanajet pročitao tekst povelje, koja je položena u temelje doma.

Posle završene svečanosti, povorka je prošla opet kroz Mostar, a na čelu povorke, uz starešinstvo, koračao je i komandant mesta, general Ljubičić. Za vreme zajedničkog ručka održano je više zdravica. General Ljubičić je rekao, da je sokolski rad inspirisan istim duhom i ljubavlju prema Kralju, zemlji i narodu, kao i rad vojske.

ZNAČAJAN PRETRES U CELJU

Celjsko „Novo doba“ javlja, da se kod Sreskog suda u Celju prošlih dana vodila rasprava protiv inženjera Maksa Adolfa Westena, zbog uvreda upućenih Slovencima. Ing. Westen je optužen, da je u kavani „Merkur“ napao jednog Slovenca, sa rečima na nemačkom jeziku „Van sa Vindišchima!“ (pogrđni nemački naziv za Slovence), a da je drugog Slovenca opsovao rečima „Opet jedno vindiško pseto!“ Rasprava nije završena, jer su predloženi novi svedoci.

trebno nego samo znanje, — a što se jedino putem znanja može da postigne, — to su paralele i pogledi na život, na svijet, na ljude i na ljudsko društvo, koje iz podavanog znanja valja izvlačiti u sokolskom prosvjetnom radu. Dakle, intelektualno izgrađivanje ličnosti čovjekove (obzirom na sokolski prosvjetni rad) značilo bi sve ono što podiže kulturni nivo sokolskih članova sa jednom sistematskom i misaonom kritikom djelovanja kulture na individualni, nacionalni i socijalni život uopće. Da u tu rubriku dolaze sva predavanja i sve ono što potpompaže znanju, suviše je reći, samo što im predavač sokolski treba da daje dušu.

Moralno izgrađivanje čovjekove ličnosti u sokolskom prosvjetnom radu ne bi moglo da se stavi u neku stanovitu rubriku u obliku predavanja o etici, moralu i t. d., jer etičkim duhom treba da bude prozet uopće sav prosvjetni sokolski rad. Moralna evolucija počinje prvim bljeskom svijesti čovjekove i početkom njegova društvenog života. Etika je potreba života i samo život nju stvara i razvija. Njena načela — stvarana nuždom kroz vjekove — religije su uzimale kao svoja i davale im božansku sankciju, da im tako dadu još veću

snagu. „Ne čini drugome, što nećeš da tebi drugi učini“ — sinteza je duha ljudskog kroz milijune godina. Isprva nesvjesna, a kasnije svjesna i formulisana.

Eto, sa stanovišta, da je etika nužda socijalnog života čovjekova, treba početi u sokolskom radu. Borba čovjeka s čovjekom, staleža sa staležom, sela sa selom, grada s gradom, plemena s plemenom, naroda s narodom, rase s rasom daje toliko bogatstvo činjenica i opažanja u prošlosti i sadašnjosti, da i bez ikakva teoretskog moralisanja (koje je i nepotrebno) može svak da osjeti imperativ etike za život. Jer moralna evolucija u bitnosti svojoj nije ništa drugo nego postavljanje i učvršćivanje kompromisa između egoističkih nagona i interesa čovjeka s čovjekom i naroda s narodom, kroz svu istoriju i kroz sve vjekove, ne samo historičke, nego i predhistoričke.

Ali uspjeh moralnog odgoja ovisiće samo o tome, koliko je taj odgoj djelovao na osjećanje. Poznata je psihološka istina, da su samo osjećanja pokretači svake akcije, a ne mozak. Poznavati etička načela može svak, ali osjetiti potrebu etičkog djelovanja može se samo tako ako projicira svoje „ja“ na drugoga i obratno. „Ne čini drugom, što tebi nije

drago da ti drugi učini, i ne misli o drugom, što tebi nije drago da drugi misle o tebi, i ne govori o drugom, što tebi nije drago da o tebi drugi govori, i ne sudi drugoga onako kako tebi nije drago da tebe drugi sudi i t. d. i t. d.“ — tako su jasna etička načela i tako se čine laka, a svak zna da su u svagdanjem životu vrlo teška i da ih se malo ko drži. — Kazališne priredbe, književne i debatne večeri veoma su zgodne za razvijanje moralnog osjećaja, kao i svaka prigoda, u kojoj čovjek dolazi u dodir s čovjekom (tjelesne vježbe, natjecanja, pjevački ili glazbeni zborovi i t. d.). Ali neka se ne shvati krivo: priredbe koje gore nabrojih, mogu da budu i od negativnog djelovanja ili ni od kakvog, ako ih prosvjetar ili drugi ne znaju odabrati. Uopće rečeno: svaki komad ili priredba bilo koje vrste u Sokolani mora da nosi u sebi etičku, estetsku, nacionalnu ili humanu notu. Ako toga nema — ne valja i bolje da se ne daje.

O nacionalnom sokolskom odgoju mogli bi da i ne govorimo. Zna se: Jugoslovenstvo ispred i iznad svega i ništa drugo! Ali potrebno je mladost izgrađivati da dode do takva misaonog shvaćanja i unutarnjeg osjećanja. Baš

dan danas vidimo, da su ostali Sokoli samo oni koji su u tom smislu bili izgrađeni. Naša mladost, sama po sebi u previranju i traženju i misli i osjećanja, u lutanju i kolebanju između raznih pravaca života, baš u to doba potrebna je blage i ozbiljne i duboko osjećajne uzgajateljeve duše da je vodi isprekrštanim stazama svijeta i života. I više nego igdje potreban je sazvuč duše uzgajateljeve sa mladićskom. Preko srca k mozgu i preko mozga k srcu, to su jedine i najbolje metode, koje ako se valjano primjenjuju u odgoju i kroz cio će život kasniji same djelovati. Nažalost odgoj današnje djece i omladine srozao se na minimum obiteljskog odgoja, jer borba za голу koru kruha traži i od oca i od majke upotrebu svih njihovih snaga do maksimuma, i uza sve to — u premnogu procenata — rezultat je: nemogućnost pribavljanja i one gole kore kruha. Našu djecu i mladost danas najviše izgrađiva ulica i okolina, kino i pokvarena dječja lektira. Obitelj ne može, a školi kao da to danas nije svrha. Ako ima koji nastavnik, koji hoće da odgaja, to radi iz vlastitih pobuda i po svojoj volji. Nije rijetko danas naći školu u kojoj nastavnici propa-

giraju vlastite ideje, bilo to nacionalne, komunističke, frankovačke i ost. Kakav i koliki haos takav rad stvara u duši omladine, suviše je govoriti.

Pri nacionalnom odgoju sokolske omladine sve to treba držati na umu i prema tome podešavati rad. Idejne škole su potrebne već od dječjih kategorija. Raditi prema duhovno - osjećajnom razvoju i djece i omladine. Izbjegavati šablonsko teorisanje. Kroz osjećaj djelovati tako da dijete i mladić sami iz sebe osjete imperativ dugovjekovne težnje našeg jugoslovenskog naroda za ujedinjavanjem. Treba da dijete i mladić i svaki član sam u sebi doživljava i proživljava svu našu historiju. Treba da shvati, da su nesvjesna stremjenja iz prošlosti danas postala svjesna i da moraju da se ostvare ili u sadašnjosti ili u skoroj budućnosti. Detaljnije o nacionalnom odgoju ne može se ovdje govoriti, niti se mogu razgrađivati predavanja o tome, jer ako sam predavač poznaje historiju, a ima dušu i srce za narod i omladinu, onda je u tome uspjeh.

Po selima osobito, a i po drugim mjestima gdje treba, morao bi se održati cio ciklus nacionalnih predavanja, ali tako podešen i povezan da bi svako preda-

Protuslovenska kampanja se nastavlja

„Bilten antimarksističkog komiteta“, koji u stvari ne predstavlja nikakav komitet, ili bar ne neki komitet, u kome bi sedio ma i jedan čovek od imena, odgovara na naš članak, u kome smo razgledali njegov izmećarski napadaj na oslobodilačku borbu bratskog čehoslovačkog naroda, i njegovog vođu, g. Dr. Beneša, potpisan od „ruskog istoričara“, pokazujući i u tom odgovoru stoprocentnu gestapovsku inspiraciju.

Umesto da bar pokuša nečim da dokaže infamiju, da je „Litvinov darovao Beneševoj ženi najskuplju ogrlicu“, ili da je Dr. Beneš, „još od g. 1932 stvarao plan da Čehoslovačku pretvori u dvanaestu sovjetsku republiku“, — kao što je najdrzovitije tvrdio u prvom članku, — Herr rusische Historiker sad i ne spominje te kapitalne infamije, zbog kojih smo i napali njegov članak, — već pokušava da ubaci nove klevete, i opet po informacijama — „Völkischer Beobachtera“... I još trijumfalno kliče, da je berlinski „Völkischer Beobachter“ Benešove namere „otkrio na osnovu dokumenata, koje je zaplenila nemačka vojska u Pragu.“ Kao da, na osnovu takvih istih „dokumenata“, „Völkischer Beobachter“ već mesecima ne „otkriva“, da su Poljaci najživotinjskije ubijali nečuvene Nemce, te da su „imperijalistički“ Norvežani, u savezu sa Englezima, spremali napad na Berlin, opravdavajući time i napad na Poljsku i okupaciju Norveške! I kao da tim istim dokumentima, „Völkischer Beobachter“ nebi opravdao invaziju bilo koje zemlje, na severu ili jugoistoku, samo kad bi mu se činilo, da mu je to u interesu?! —

Herr Historiker ide, međutim, i dalje. Izmišljenim postojanjem tog „plana“ on ima drzovitosti da — u sred-slovenskog Beograda — sasvim opravdava „munjevito zauzimanje Praga“, u martu prošle godine, — tvrdeći, da je to bilo „neophodno da se predupredi komunjiranje Srednje Evrope!“ Pri tom navodi kao argument pisanje fašističkih listova, — ali ni jednom reči ne spominje da je, samih nekoliko meseci posle toga, sklopljen najintimniji savez sa boljševizmom, na osnovu kojega je komunizam došao u poseć, golemih prostora, tako da je sa oružanom snagom dopro do granica te iste Srednje Evrope!...

Još čitav niz gestapovskih izmišljotina donosi taj odgovor, kao n.p. besmilicu da je Dr. Beneš kriv za smrt Dr. Šajnera i Dr. Vaničke; da su Dr. Beneša u Beogradu dočekali samo komunisti, (znači, da su i Sokoli komunisti!) te da se „i na zapadu Dr. Benešova propaganda sovjeto-filistva pokazala kao bezuspešna“, itd. To su, od reči do reči, oni isti argumenti, protiv Dr. Beneša i protiv rada Čehoslovačkog Odbora u inozemstvu, što ih DNB, iz dana u dan nameće štampi u Protektoratu, da bi razbila jednodušnu frontu čitavog češkog naroda, koji stoji uz taj odbor i njegovu akciju. Iste je vrsti i napadaj na kanonika Šrameka, poznatog vođu čeških katolika, za koga Herr Historiker tvrdi, da je „svojim koketiranjem sa komunizmom oslabio vlastitu partiju“, — a sve zato, što Gestapo ne može nikako oprostiti tom čestitom katoličkom svešteniku, što je najodlučnije stajao uz Dr. Beneša u pitanju oružanog otpora protiv osvajača i što je katoličko sveštenstvo u Češkoj danas toliko agilno u podizanju nacionalne svesti. A pored otkrića „Völkischer Beobachtera“ najdobrodošlijih izvori za „ruskog istoričara“ su žalosni ministar spoljnih poslova, Hvalkovski, koji se prvi požurio da se povine željama Berlina, i famozni Dr. Stribrni.

U vreme, dakle, kad čitava naša štampa, srpska, hrvatska i slovenačka, zaboravlja sve unutarne svade i kad sva, kao jedan čovek, upozorava na vršljanje stranih agenata, na antislovensku propagandu i na opasnost od stranih „turista“, — jedini „Antikomunistički bilten“ nema ni jedne reči o tome, — a sve od brige da i on vrši tu istu, antislovensku propagandu, i da prenos „otkrića“ protuslovenske štampe, uperena protiv naše slovenske braće, kojima se pravda čak i okupacija slovenskog Praga, u martu prošle godine!

Zar nije to više nego li infamno?! Ili zar nije isto tako karakteristično, da taj tobožnji „antimarksistički“ bilten ni jednom rečju ne napada izmećarsku rabotu norveških komunista, čiji list slobodno izlazi u okupiranoj Norveškoj, i poziva norveško radništvo da ostavi svoju zakonitu vladu i kralja, te da saraduje sa okupatorima?.. Zar i komunisti postaju neprikosnoveni, ako

saraduju sa Nemicima?.. I zar nije još karakterističnije, da taj isti bilten, koji u svakom broju grđl Englesku i Francusku, zbog ranijih veza sa Sovjetskom Rusijom, — nema ni jedne reči da kaže o tome, šta znači današnji, stvarni i vrlo konkretni savez Rajha sa SSSR, — savez koji je Sovjetima donio više realne koristi, nego li sve ranije veze sa demokratijama?.. I konačno, — ako je kanonik Šramek „komunifil“, zato što se bori za slobodu svoje zemlje, zašto taj tobožnji „antikomunistički“ bilten nije bar jednu rečju kazao o kanoniku Dr. Tiszu, koji je i na promociju Dr. Tuke pozvao komunističku delegaciju i koja je dve nedelje putovala kroz Slovačku, — a sve po želji okupatora svoje zemlje?! I ako se bilten brani, da je svoj prošli članak napisao zato, da prikaže širenje komunizma u Protektoratu, — zašto nije utvrdio, da su se komunistički vođe, Šmeral i Gotvald, vratili u Češku, nakon zaključivanja pakta između Nemačke i Rusije, i da „Rude pravo“ izlazi nesmetano pod nemačkom okupacijom, te da u svakom broju napada Beneša?

Jasno je, dakle, da pomenuti bilten nije uopšte antikomunistički, već nešto posve drugo, o čemu ćemo jednom i te kako razgovarati, kad budu mogli slobodno da se prave računi. Herr Historiker se usuduje nama da predbaci, da „interese komunizma istovetujemo sa interesima slovenstva“, — dok je naprotiv istina, da kod njega i ne postoje interesi antikomunizma, već samo interesi „Völkischer Beobachtera“! A da ti interesi nisu slovenski, to ne treba u Jugoslaviji nikome dokazivati.

I konačno, još dve stvari: Jasno je da ogromna većina Jugoslovena nema ništa zajedničko sa komunizmom. Ne samo u sokolstvu, gde je sve nacionalno, nego i u ostaloj našoj javnosti, ima uvažanih i krupnih imena, koja su sva protivnici komunizma. Kada bi „Antimarksistički komitet“ bio zaista antikomunistički (i kad ne bi imao drugih ciljeva!), pa kad bi ljudi koji ga vode predstavljali zaista neku vrednost — zar se ne bi našao bar jedan čovek od ugleda i imena u tom komitetu?.. I zar ne bi i suviše žalosno izgledao, i naš nacionalizam, i naš antikomunizam, kad ih ne bi predstavljao niko dru-

gi, nego Herr Historiker i g. uređnik tog biltena, za čiji se „nacionalni“ rad zna samo to, da je za vreme najžešće borbe Srbije sa Austrijom, napadao Srbiju i Skerlića?

I poslednje: Za vreme prošlog rata je g. Pašić bio predsednik naše vlade. Zna se da je on i tada imao protivnika, ali niko od njih, nije ni pomislio da, u vreme najžešće borbe sa neprijateljem, bilo šta javno prigovori Pašiću, a kamo li da ga napada, i još sa argumentima, koje je iznosio neprijatelj. Onaj koji bi to učinio, bio bi i od najžešćih protivnika Pašićevih, nazvan — tudinskim izmećarom...

Sada se vodni isti takav boj, za biti ili ne biti čehoslovačkog naroda. Na čelu tog boja je Dr. Beneš, i zato predstavlja glavni cilj svih napadaja protivnika tog naroda. Nesumnjivo je, da i Dr. Beneš ima protivnika, među političarima, ma koliko da je narod uz njega, više nego ikada. Ali i najveći njegov protivnik, Čeh, pljunuće sa prezirom na svakog Slovena, koji u takvom času javno napada predstavnika češke oslobodilačke borbe, i to sa argumentima — „Völkischer Beobachtera“!

O tome se radi, i ni o čem drugom. I zašto, uostalom, „antikomunistički bilten“ ne odgovara „Jutru“, „Danu“, „Nar. listu“ i „N. Riječi“? Zašto i njima ne kaže da brane komunizam, kad su gai ti, izrazito nacionalni listovi napali zbog istog razloga, kao i mi? I kad nacionalistički „Nar. list“ njegovo pisanje upoređuje sa rabotom zloglasne „pete kolone“ u Norveškoj?

Iz slovenskog sveta

NOV BUGARSKI POSLANIK

Za novog poslanika Kraljevine Bugarske na našem Dvoru imenovana je g. Dr. Stoil K. Stoilov, dosadani bugarski poslanik u Budimpešti. G. Dr. Stoilov poznat je kao odličan prijatelj našega naroda i oduševljeni pristalica što tešnje politike jugoslovensko-bugarskog bratstva. Dr. Stoilovu priredjen je srdačan doček na beogradskoj železničkoj stanici prošlog petka od strane predstavnika vlasti i brojnih članova jugoslovensko-bugarske lige.

ČESI I SUDETSKI NEMCI

„Čehoslovensky boj“ (Pariz) objavljuje u broju od 26 aprila otvoreno pismo, potpisano od bivšeg ministra Bechyne, a upućeno jednome Nemcu iz sudetskih krajeva. G. Bechyne objašnjava u uvodu, da je iz Sudeta primio pouzdanim putem nepotpisano pismo, ali da iz njegove sadržine znađe, da mu ga piše vrlo ugledni Nemač, njegov raniji poznanik. U pismu se iznosi teško stanje u sudetskim krajevima i tvrdi se, da velika većina Sudetskih Nemaca nije nikada bila za to, da se odvoji od Čehoslovačke, već samo za široku autonomiju. Nezadovoljstvo u Sudetskim krajevima sada je ogromno, pa anonimni autor moli Bechynja, da bi poradio na tome, da Čehoslovački odbor u inozemstvu objavi neku vrstu manifesta, kojom će garantovati autonomiju sudetskim Nemicima, uveravajući ga, da će to opredeliti sve sudetske Nemce protiv hitlerizma.

Ministar Bechyne mu odgovara, da nema ni na kraj pameti da se založi za jedan takav manifest, niti ima jednog Čeha, koji bi ga danas objavio. Iz svih strahota, koje su u poslednje vreme proživeli, Česi su izašli sa novim iskustvima. Za vreme prošlog rata je ogroman broj Čeha bio proganjan od Nemaca, pa su im ipak u slobodnoj državi sve oprostili i dali im neograničenu slobodu kulturnog i ekonomskog razvoja. Za tu velikodušnost odvraceno im

Lakoatletski rezultati sokolske župe Beograd u prošlog godini

U prošlog godini postignuti su u sokolskoj župi Beograd ovi najbolji rezultati, u granama lake atletike:

MUSKI:

Trčanje na 100 metara: Jovanović Jerotije za 10,9 sek.
Trčanje na 1500 metara: Čosić Aleksandar za 4,36,8 min.
Trčanje na 400 metara: Čosić Aleksandar za 54,8 sek.
Skok u dalj: Jovanović Bora 5,92 metra.
Skok u vis: Sirotanović Drago-slav 160 cm.
Skok u vis s motkom: Đorđević Đorđe 300 cm.
Bacanje kugle: Stakić Nikola 12,82 metra.
Bacanje diska: Radovanović Selimir 38,18 metra.
Štafeta 4×100 metara: društvo Beograd I za 48,05 sek.

ZENSKE:

Trčanje na 100 metara: Karpati Alis za 14,00 sek.
Skok u vis: Nedić Anuška 115 cm.
Skok u dalj: Karpati Alis 450 cm.
Bacanje kugle: Đorđević Dragana 9,66 metara.
Bacanje diska: Karpati Alis 23,00 metra.
Štafeta 4×100 metara: društvo Beograd I za 1,04,8 min.
Kako se iz ovoga vidi, rezultati su zadovoljavajući, kada se zna da laka atletika nije jedina granateložbe, koja se upražnjava u sokolstvu.

I. S.

vanje bila jedna cjelina, a cio ciklus opet jedna cjelina, po kojoj bi svaki slušalac dobio tačnu sliku razvoja našega naroda u smislu sokolsko-jugoslovenskog ideala. (Drugi put ja ću pokušati iznijeti takav program). Govori pred vrstama treba da su prigodni i da uvijek proizlaze iz potrebe onoga časa u kojemu se radi. N. pr. ako se vidi slaba disciplina prigodom vježbanja, drži se govor o disciplini. Tako o redu, ponašanju, drugarstvu, higijeni i raznim pitanjima, koja običajno za odmora panu.

Takoder Sokolska društva ne smiju članove pustiti u neznanju o strujanju raznih socijalnih pokreta i problema. To je više nego ikoja druga savremena potreba. Jer današnji rat u svijetu nije rat naroda, nego rat ideja. Borba novoga sa starim svijetom i ta neće svršiti nikakvim konferencama ni pregovorima o miru, nego uspostavljanjem humanih odnosa čovjeka i naroda s narodom. A za sve to treba se spremati ne revolucijom sile nego evolucijom misli i osjećanja. Stojeći na stanovištu da je mnogo bolje govoriti o svemu istinu (prema sokolskim načelima) nego šutjeti ili govoriti laž, a naša mladež baš u sokolskom odgoju proživljava svoj pubertet,

to se kao veoma nužno baš danas nameće i seksualno obavještenje naše omladine. Poznajući pogibelj i neprijatelj, mnogo se lakše brani, nego kad ih čovjek ne poznaje. A taj seks. nagon tako silan i fundamentalan da — možda (po Frojdu) — daje karakter i smjer cijeljoj ličnosti čovjekovoj. O seks. obavještenju omladine postoji čitava literatura i u mnogim zemljama to je uvedeno i u škole ili postoje posebne škole za to. O tome sam pisao i ja u „Sokolu na Jadranu“ br. 4 g. 1928 pa se ne mogu ponavljati. Nu taj je posao veoma delikatan. Traži od predavača temeljito poznavanje same stvari i psihologije mladeži i pedagoški takt i metodu. Nadalje u tim predavanjima potrebno je na jedan način govoriti o tom pitanju mladeži ispred puberteta, a na drugi način onoj, koja je prošla pubertet. Radi toga svakom prosvjetnom sokolskom radniku, koji bi htio da radi na seks. obavještenju omladine preporučio bih, da prije sam dobro prouči i seks. i pedagošku literaturu o tom pitanju. Za taj posao najpozvaniji su liječnici i iskusni pedagozi.

Smatrao sam potrebnim, da iznesem ove glavne smjernice sokolskog prosvjetnog rada, u kojima se sadrži i sav ostali sokol.

prosvjetni rad. Iznesena je u njima ideja rada, a naglašena je i metoda. Razgrađivanje je ovdje nemoguće, jer bi skoro za svako predavanje trebao i poseban članak. Razgrađivanje će ovisiti o ličnosti, kulturi, karakteru, spremi i načinu izlaganja pojedinih sokol. prosvjetnih radnika. Na ovako postavljen način sok. prosv. rada moglo bi se doći do učvršćivanja, usklađivanja i jedinstvenosti tih smjernica, a u našem sokolstvu ima lijep broj prosv. radnika, koji bi se mogli posvetiti obradivanju pojedinih pravaca sok. prosv. rada (prema interesu i sposobnosti). A svi ti radovi skupljeni i napisani, odabrani prema kvalitetu i vrsti, dali bi bogat materijal i bili bi najbolji rukovod svakome prosvetaru.

Tako rađajući sokolstvo bi u svim jedinicama radilo prema idealu tjelesnog i duhovnog izgrađivanja ličnosti čovjekove.

Josip Boko

IZ UPRAVE LISTA

Skreće se pažnja svima poverenicima za sokolske listove, kao i dopisnicima „Sokolskog Glasnika“ i jedinicama, da su izradene nove koverta za korespondenciju sa uredništvom i upravom sokolskih listova, pa ih mogu zatražiti od administracije.

ČEHOSLOVAČKA PRIREDBA U BEOGRADU

Omladinska sekcija Čehoslovačkog udruženja u Beogradu, priređuje pretstavu češkog nacionalnog komada „Lucerna“ od A. Jiraseka, u sali Čehoslovačkog narodnog doma, Garašanihova ulica 39, 4 o. m. Početak u 8 sati u veče.

Preporučujemo najtoplije ovu priredbu naše braće, čiji čisti prilog je namenjen u korist postradalih od poplave.

Nadite nove pretplatnike „Sokolskom Glasniku“

Рад на пољу одбранбености у извођењу предвојничке обуке

Последњи догађаји у свету и мали су утицаја на рад нашег соколства. Управа Савеза Сокола решава се да у свој програм рада по соколанима уведе и војничке предмете и да на тај начин пружи нашој војсци и морнарици, не само национално свесне и дисциплиноване, већ и војнички спремне соколе. Да би се ови војни предмети са успехом спроводили, Управа Савеза заводи испите за све чланове сокола, који желе да се користе повластицом чл. 42 и 49 Закона о устројству војске и морнарице.

Ни једном члану Сокола неће се, од стране Савеза, спровести молба, ако поред ранијих тражених законских услова — непрекидно вежбање од 3 године — не положи испит из одређених војничких предмета. Испити се полажу пред жупском испитном комисијом, чије уверење мора сваки члан Сокола да приложи својој молби, који тражи повластице мањег служења у кадру 3 месеца (за пунококовце), односно 45 дана (за скраћенороковце).

За извођење предњег програма, Савезу Сокола недостајао је потребан стручни уџбеник. Израда овог уџбеника поверена је артилериском пуковнику, брату Димитрију С. Павловићу, који је члан стручног одбора начелништва Савеза и референт за предвојничку обуку у нашем Соколству.

Пуковник Димитрије С. Павловић, са неколико својих сарадника-стручњака, израдио је уџбеник, који носи назив: „Потребна знања за испите сокола, који желе да служе мање у кадру“. Књига је изашла у издању Савеза Сокола у платненим корицама, финој хартији и са много слика. Цена јој је 30 динара, са поштарином. На челу књиге је слика Њ. В. Краља Петра II, рад мајора Г. Ухлика. Књига садржи 461 страну, и подељена је на три дела:

Први — општи део садржи: Правилник за полагање испита и Упут за подношење молби чланова сокола, ради мањег служења у кадру.

Други — стручни део садржи: Соколски и војнички део предмета. Војнички предмети, који највећи део места заузимају у овој књизи и ради којих је и рађена ова књига, следећи су: пешадијска егзерцирна правила, опис војничке пушке, упут за чување оружја и муниције, настава гађања, познавање карте, стражарска служба, ратна служба и бојно отровна служба.

Трећи део обухвата потребна питања из свију ових предмета. Предговор је написао пуковник Павловић, који је изнео историјат предавања војних предмета у нашем соколству.

Сарађивали су на књизи: санитарски пуковник Др. Миливоје М. Радловић, артилериски капетан I класе Мирослав Т. Рашић, артилериски поручник Драгутин А. Валтер и савезни предњак Рафаел Бан.

Сви војни предмети разрађени су тако, да обухватају програм, потребан за каплара. По овој књизи, која је ступила на снагу 1 јануара 1940, већ се полажу испити по нашим соколским жупама.

Брат V. Belajčić међу омладином

Брат Др. Влад. Belajčić, први заменик старешине Савеза, који са живим интересовањем прати развитак рада у Соколском студентском седишту, састао се с ужим одбором Седишта 25-IV. Брата Belajčićа поздрављено је брат профетик. Брат Belajčić захвалио се на топлим речима и изложио своје гледиште о раду у Седишту и дужностима соколске омладине; нарочито се интересовао о приликама на Универзитету у Београду, па је изразио жељу да се састане још неколико пута са члановима Седишта. **SI. Нић**

НОВ ПОТПРЕТСЕДНИК ОПШТИНЕ БЕОГРАД

За потпредседника општине града Београда постављен је бр. инж. Лазар Костић, старешина Соколског друштва Београд. За свој предани рад одликован је националним радником.

Брат инж. Костић рођен је у Нишу 1889 године. Технички факултет свршио је у Београду, а хидротехничке науке у Шарлотенбургу. У светском рату се тако истакао, да је на солунском фронту одликован Златном медаљом за храброст. Водио је самостални технички биро, који је извео подизање бројних објеката од којих су најзначајнији грађевне пруге Крагујевац—Краљево, међународног пута Авала—Крагујевац, пута Ниш—Нишка Бања и др.

Бр. Костић активно учествује у јавном животу, наполе у соколском раду, као старешина Сокола II, једног од најактивнијег соколског друштва у престоници. За свој предани рад одликован је орденима Југословенске Круне, Св Саве и Белог Орла. Од 1938 је општински већник београдске општине.

SOKOLSKI NARODNI UNIVERZITET

Sedmo predavanje na Sokolском народном универзитету жупе Београд, у Соколском дому Мatici, одржао је у среду брат М. Majstorović, просветар Сокола X, о „Problemima nacionalnog obrazovanja u vezi sa idejom narodnosti i čovečanstva“. Lep broj prisutnih saslušao је са pažnjom predavača, koji је на privlačan način izložio probleme, danas toliko aktuelne, pozdravivši ga srdačnim aplauzom.

Naredno predavanje održaće, u sredu, 8 o. m., брат Dr. Petar Jović o temi „Soko je narodna i nepolitička organizacija“. Početak tačno u 8 sati naveče.

Tečajevi u sokolској župi Petrovgrad

U toku posljednjeg vremena nastavljeno је u našoj župi održavanje prednjačkih tečajeva, na kojima је velik broj časova posvećen vojnim predmetima i spre-

Milivoja Matovića, Dr. Trifuna Simića, Milošada Aradskog, Dr. Petra Spaića, Žarka Sekulića i Branislava Petraškog. Tečaj је polazilo 24 članova i 8 članica.

Tečaj župe Petrovgrad u Vršcu

manju vežbi za predstojeće sletove.

Svi tečajevi završeni су sa veoma dobrim uspehom, te sa radošću možemo konstatovati da u našoj župi vlada neumanjeni interes za sokolstvo. Tečajevi су održani u sledećim jedinicama:

- 1) Od 10 do 22 januara u Sok. društvu Sanad, pod vođstvom župskog prednjaka, Stevana Bukaća, sa 20 članova polaznika.
- 2) Od 29 do 16 februara, u Sok. društvu Ban. Karadordevo, pod vođstvom župskog prednjaka, Stevana Bukaća, sa 40 članova polaznika.
- 3) Od 26 do 20 marta u Sok. društvu Novi Bečej, pod vođstvom župskog prednjaka, Stevana Bukaća i predavača iz mesta, braće: Stevana Janoševića,

4) Od 7 do 15 marta održan је opšti župski tečaj za članove. Tečaj је održan u Vršcu pod vođstvom brata Miloša Milosavljevića zam. načelnika župe i predavača braće Stevana Bukaća župskog prednjaka, iz Petrovgrada X, Petra Vidakovića i Dr. Nikolajevića iz Vršca. Tečaj је polazilo 22 članova iz 21 jedinice.

5) Od 27 do 13 aprila u Sok. društvu Jaša Tomić, pod vođstvom župskog prednjaka, Stevana Bukaća, sa 22 polaznika, od kojih су bile 3 sestre.

Tečajeve је polazilo ukupno 128 polaznika, pa ima наде da će se sva braća i sestre pokazati kao dobri stručni radnici u svojim jedinicama. Sada се vrše pripreme za župski slet u Vel. Kindi

Čitajući novine...

„Hrv. Dnevnik“ se veseli da је na izložbi u Budimpešti Hrvatska prvi put zastupana kao autonomno telo, za zasebnim paviljonom.

Mi, međutim, smatramo da је bez obzira na pitanja unutarnjeg preuredjenja države, ova stvar i vrlo nezdgodna i opasna. Jer, Srbi i Slovenci, mogu s pravom reći: Ako Hrvatska ima poseban paviljon, zašto da ga nema i Srbija i Slovenija? I, kad, po tom receptu, na budućim međunarodnim izložbama, budemo imali srpski, hrvatski i slovenački paviljon (a možda i još neki, ako se država подели na više od tri jedinice!) — šta li će se izlagati u jugoslovenskom paviljonu? Il zar onda jugoslovenskog paviljona uopšte neće ni biti? I kakav će sud strani svet moći da stekne o unutarnjoj koheziji države, koja ni pred stranim svetom ne može da nastupi u istom paviljonu?

Beogradsko »Vreme« zagovara da, sada kada se Jugoslovenski nogometni savez razišao, Srpski i Hrvatski nogometni savez, stanu prirediti medusobne utakmice, pod nazivom: »Srbija—Hrvatska«. Volimo nogomet, ali znamo vrlo dobro šta znači psihoza nogometnog navijanja. Pa ako se još i ona nadoda opštoj negativnoj psihozi svadanja, onda imamo mnogo razloga, da se bojimo da će se takve utakmice, pod nazivom »Srbija—Hrvatska« izroditi u nešto, što nam u današnjim vremenima najmanje treba. Kad su se već razdvojili, neka bar razdvojeni miruju i ne unose nove svade...

Daleko bolje bi bilo kada M, umesto nogometa, uzela reč n. pr. — literatura!

Eto na pr. zagrebački i ljubljanski književnici izmenjali posete, a zagrebački se sada spremaju i u Maribor. Drže se, dođuše, pri tom, kao da su se tek »otkrili« i kao da »nacija« polazi u posetu naciji, ali ne mari. Glavno је da se ipak približuju...

Mного је žalosnije međutim, što ni zagrebačkim ni ljubljanskim književnicima nije palo pri

tom na pamet, da posete i beogradske. A još žalosnije, što ni u Beogradu ni jedna reč nije pala o tome. Zagreпčani i ljubljаnčani pri tom tretiraju beogradske književnike pomalo kao »hegemoniste« a beogradski, uvredeni zbog toga, neće da im se prvi nude...

Ne znamo ko ima pravo, ali bojimo se da svi imamo krivo. Nosioci kulture treba da budu nosioci ljubavi, razumevanja, zblizavanja i snošljivosti. Ako ne, nisu nosioci kulture. I zato će se onaj koji prvi preduzme inicijativu, pokazati i kulturniji i jači, — u svakom pogledu.

Rektor univerziteta u Brislu је uputio apel studentima, u kojima ih је upozorio da svaka manifestacija za mir pod svaku cenu, »današnjim prilikama, ide samo na ruku agentima i špijunima onih koji žele unapred da onesposobe Belgiju, da se brani.

Sve to vredi i za naše studente!

»Regime fascistae« se silno ljuti na papinski organ »OSSERVATORE ROMANO«, što u svom pisanju pokazuje simpatije za borbu demokratskih sila, Engleske i Francuske, i za stvar katoličke Poljske, a ne oduševljava se savez sa Nemcima, kao što radi zvanična fašistička štampa. Fašistički list је нарочито gnjevan zbog toga, što se »Osservatore Romano«, zbog takvog pisanja, silno proširio među talijanskom publikom, dok se naprotiv, zvanična štampa malo čita.

Ako to može da ga vleče, možemo da mu javimo da se svi katolički listovi ne slažu u tome sa papiskim organom. Tako n. pr. zagrebačka »Hrvatska straža«, iz dana u dan donosi goleme naslove, koji glase na pr. (u samom jednom broju): »Sve slabiji izgledi saveznika u Norveškoj«, — »Engleski listovi pišu da njihov pothvat može propasti« — »Blokada Nemačke nije uspešna, itd., dok tekst Papine poslanice, upućene Poljacima, nije uopšte ni donela.

ZALOSNI INCIDENT

Pišu nam iz Zagreba: Prilikom sahrane poč. Dr. Lenca, dogodio se opet jedan vrlo žalostan incident sa strane »Hrvatske zaštite«. U po bela dana, i na očigled mnogobrojne publike, izvučen је nasilno iz jednog tramvaja, jedan брат Soko, i odveden u zapovedništvo straže u Frankopanskoj ulici broj 7. Tamo је kroz dva sata bio stezan u lisičine i udaran u glavu; i tek kad su iz njegove legitimacije videli da је državni vojni službenik, pustili su ga isprebijana da ode kući. Pre toga su mu kazali otvoreno, da ga biju zato što је pošao na pogreb Dr. Lenca, i da to čine »u ime hrvatskog zakona«.

Ovaj slučaj је izazvao opšte sgražanje kod svih pristojnih ljudi, pa se svi pitaju, kad će se već jednom stati na kraj ovoj samovolji najgorih razbijačkih elemenata, koji sramote dobar glas hrvatske i Jugoslavije.

OŠTEĆIVANJE SOKOLA

Pišu nam iz Prološca, kod Imotskog: Još meseca januara zapalili su nepoznati zločinci poljsku kuću braće Rimaca, članova mesne Sokolske čete, koja се nalazila par kilometara od sela, a da krivci nisu ni do sada pronađeni. Ali protivnicima to nije bilo dovoljno. Mesna organizacija HSS dobila је izvesnu svotu za opravku puteva u Prološcu, kod čega se pazilo, da se ne oštećuje tuđa zemlja. Jedino za Sokole to nije vredilo, pa је tako braći Rimac opet nanescena ogromna šteta, jer su im upropastili oko 50 kv. met. zemlje, zasejane pšenicom. A ka-

Zbog pozdrava „zdravo“ otpuštena iz službe!

Pišu nam iz Ljubljane: „Sokolски Glasnik“ је već zabeležio, da је jedna činovnica u Slovenačkoj bila pozvana na odgovornost, zato što је u nadeštvu pozdravila sa rečima „Zdravo!“ Sada možemo javiti i to, da је pomenuta činovnica, za to svoje „zločinstvo“ — otpuštena iz službe! Činovnica se zove Jelisava Bavdek, i služila је kod pošte u St. Vidu nad Ljubljanom. Uvek је pozdravljala sa „zdravo“, kao što је to u Slovenačkoj običaj, ali jednoga dana се neki gospodin, Miha Duhovnik, izdro na nju, vičući da u državnom uredu ne sme tako da се pozdravlja, da on nije pas, da primi takav pozdrav itd. Morala је intervenirati i upraviteljica pošte i uzeti u odbranu svoju činovnicu, ali zaludu. Direkcija pošte је našla takode, da reč „zdravo“ pretstavlja zločinstvo, pa је personalni referent, g. Pristovšek, pozvao činovnicu na telefon i tražio od nje, da više nikad ne pozdravlja sa „Zdravo“. Kad ona nije htela na to da pristane, g. personalni referent joj је javio, da već idući dan mora napustiti svoje mesto.

I tako је siromašna činovnica, Jelisaveta Bavdek, bačena na ulicu, zbog strašnog prestupa, što је ljude pozdravljala sa lepim narodnim „Zdravo!“, — a sve se to događa u Dravskoj banovini, године Gospodnje 1940, pod neograničenom samovladom čoveka, koji bi trebao da bude „bojna truba u odbranu države i naroda... itd.“

da su se žalili organizaciji HSS nije htela ni da ih sasluša, a kako li da nadoknadi učinjenu štetu. Braća Rimac predmet su napadaja samo zato, što su dobri Sokoli i Jugosloveni.

Utakmica najboljih vežbača zapadnih i istočnih župa

Održaće se 12. maja ove godine u 15 časova u prostranoj vežbaonici Sokolskog društva Zemun. Organizaciju i pripreme sprovodi naročiti odbor na čelu sa načelnikom br. 1. Kovačem. Počasni predsednik je zamenik starešine Saveza brat Dr. Belajčić.

Utakmica vrsta i pojedinaca u slobodnim sastavima vršiće se u vidu akademije. Vrsta zapadnih župa nastupa pod zastavom Ljubljanskog Sokola, a istočnih župa pod zastavom župe Beograd. Obe vrste imaće po 8 takmičara.

Program ove značajne priredbe predviđa: proste vežbe, razboj, krugovi, konj na širinu, vratilo. — Vreme između pojedinih takmičenja ispuniće župa Beograd odabranim akademskim takmičarima.

Na utakmici sude iskusne sudije po međunarodnom sistemu braća: Antosijević, L. Stukelj, S. Šujica, M. Vukotić. Svi utakmičari će dobiti spomenplakete. Ulaznice su dinara: 15, 10, 5 i za naraštaj u pretprodaji 3 din.

Cela priredba trajaće oko 3 i po časa. Već po samom sadržaju može se zaključiti da je to priredba prvoga reda, koja će pružiti kako stručnjacima tako i ostalim sokolima i gostima, retko zadovoljstvo sa vaspitne i estetske strane. Stoga bi bilo poželjno da svaka župa pošalje na ovu priredbu bar po dva svoja najbolja i najpouzdanija vežbača kao posmatrače, koji će umeti da ovu priliku iskoriste za podizanje borbenog duha sokolskog i za napredak vežbača u župama.

Svrha ove utakmice je da se najbolji naši takmičari stalno usavršavaju i održavaju na najvišem stepenu, te da im se pridruže, još nepoznate snage novih, mladih vežbača.

Miroslav Vojinović

Zrinsko-Frankopanski dan

Zrinsko-frankopanski dan je proslavljen najsvečanije u mnogim sokolskim jedinicama, u čitavoj Jugoslaviji.

Toga dana je proslavio svoju slavu i 35. pešadski puk Zrinskoga u Zagrebu, a na svečanosti su uzeli učešća, pored nadbiskupa Stepinca i mitropolita Dositeja, predstavnici banske vlasti, poverenik zagrebačke opštine Starčević, mnogi poslanici, senatori itd. Komandant puka, Sveta Orlović, je održao govor, u kome je prikazao Petra Zrinskoga kao velikog junaka i rodoljuba, ističući da je hrvatska istorija puna junakih dela, i da 35. puk treba da bude zahvalan svome Kralju, što mu je dao ime Zrinskog. Geslo Zrinskoga je bilo, „pobediti ili umreti“, a to je geslo i naše slavne vojske. Sudbina Zrinskoga neka nam bude opomena, da ne verujemo tuđinu, već da Jugoslaviju branimo od svakog stranog neprijatelja.

Posle podne je priredena zabava za vojnike, u kojoj je učestvovalo zagrebačko kazalište i pevačka društva „Zvonimir“, „Zagreb“ i „Maksimir“.

Ширше и прејлаћујте се на „Сokolски гласник“

Zanimljivosti iz doma i sveta

Položaj u Norveškoj je još uvek vrlo komplikovan i sve više izgleda da će borbe u toj zemlji trajati duže vreme. Prema proceni švajcarskih listova, saveznici nemaju u Norveškoj više od 100.000 ljudi, ali svaki dan stižu novi transporti, a namera saveznika je, da u što kraće vreme bace u Norvešku najmanje 400.000 ljudi. Nemačke snage u Norveškoj se računaju takođe na oko 100.000 ljudi, ali i one neprestano rastu, ma da njihov transport postaje sve teži. Švajcarska štampa misli, da će operacije u Norveškoj trajati dugo, ali da će saveznici biti svaki dan u boljem položaju, pošto su neograničeni gospodari mora.

Poslednje vesti iz Norveške javljaju, da je nemačkim trupama pošlo za rukom da postignu znatne uspehe u srednjoj i južnoj Norveškoj i da je kancelar Hitler izdao naročitu zapovest, kojom hvali držanje svoje vojske. Istovremeno se javlja, da saveznici neprestano iskrcavaju nove čete u Norveškoj, a engleska štampa upozorava javnost, da će operacije u Norveškoj dugo trajati i da će biti skopčane sa priličnim poteškoćama.

Svi naknadni izbori koji se u poslednje vreme objavljuju u Engleskoj, pokazuju da **javno mišljenje Engleske traži odlučno vođenje rata** i da se protivi svima grupama, koje zastupaju ideju kompromisnog rata. Pre dve nedelje objavljeni su izbori u jednom delu Londona, koji se naziva **North Battersea**, a u kojemu ima mnogo radnika. Komunisti su postavili svog kandidata, sa parolom **bezodvlačnog mira**, koga je podupirala i fašistička grupa. Međutim, taj kandidat je jedva sakupio 791 glas, naprama 10.000 glasova, što ih je dobio laburistički kandidat Douglas, za koga su glasale sve ostale partije. Ovo je već peti naknadni izbor, koji pokazuje potpun poraz komunističkih i fašističkih parola u Engleskoj.

Švajcarski list, „Corriere del Ticino“ objavljuje studiju o **odnosu zračnih snaga zemalja** i utvrđuje, da se proizvodnja aviona sve više okreće u korist saveznika. Kapacitet proizvodnje nemačkih fabrika iznosi do sada 60 aparata dnevno, ali je stvarno ograničen na samih 20 aparata dnevno, zbog poteškoća na koje Nemačka nailazi u pogledu sirovina i u pogledu radne snage. U proizvodnji aviona ne može se upotrebiti erzacni materijal, a od 500.000 radnika, koji su bili zaposleni pre početka rata u industriji aviona, mnogi su pozvani u vojsku, ma da bi bio potreban još toliki broj da se proizvodnja povisi na maksimum kapaciteta.

Dok je **London**, sve do nedavno, bio najveći grad na svetu, danas su ga premašili **New York** i **Tokio**, od kojih prvi ima gotovo 7 miliona stanovnika, a drugi preko 6 miliona. London je i mao, do sada, sve do nedavna 8.202.000 stanovnika, ali je, usled mobilizacije i evakuacije žena i dece, taj broj smanjen za čitava tri miliona!

Prema zvaničnoj statistici britanskog admiralteta, nemački i engleski gubitci na moru od početka rata izgledaju ovako:

Velika Britanija je izgubila 18 ratnih lada, od kojih su samo 3 velike tonaže. Ostaje joj još 310 ratnih lada, od kojih 20 velike tonaže.

Nemačka je izgubila od početka

Glasovi štampe

Prof. Dr. Vasilj Popović, objavljuje u časopisu „Vidici“ članak o jugoslovenstvu, u kome kaže: **Novi evropski rat pokazao je, kako malo vredi pravo malih i slabih naroda prema gruboj fizičkoj sili. Pokazao je, šta vredi jednoj državi da u društvu s jačim, opljačka svog slabijeg brata. Kazna logike događaja ubrzo je kaznila tu pogrešku, koja je gora od zločina. Svi manji narodi postali su svesni opšte opasnosti za njih. Pripremaju se ne samo rasne federacije i sporazumi nego i geografske zajednice od raznih rasa. Novi mir će sigurno drukčije organizovati Evropu. Neće se više ići cepanju i deljenju, nego ujedinjavanju i snaženju.**

Nedavno je rečena jedna formula: **»Dok je Evrope, biće Hrvatske«. Evropske katastrofe s malim državama ne govore baš mnogo, za takve uske formule. Mnogo bi tačnija bila šira formula: »Dok je Evrope i ideala široke Jugoslavije, udružene solidarnosti s balkanskim Jugoistokom, biće Srba, Hrvata, Bugara i Slovenaca!«**

Novi duh težnje za evropskom širinom i veličinom veje kod nas i oko nas. Jugoslovenstvo znači smisao za snagu i veličinu i za još veću — južnoslovensku širinu!

„Nova Evropa“, zagrebački časopis, donosi u poslednjem broju članak g. M. Curčina, u kome kaže:

»Trebalo je ukloniti nesmisao Slovena za organizaciju i užu saradnju, ugušiti instinkt — koji se javlja u svakome od nas — da pronalazimo uvek ono što nas deli i razjedinjuje na štetu onoga što nas spaja i što nam je zajedničko. Danas, kad nam svima visi mač nad glavom i kad ne znamo šta nosi sutrašnji dan, nema vremena za rasparčavanje i mudrijašenje. Me »Srbi na okup!«, ne »Nezavisna Hrvatska«, niti »Bugarska neće ni s kim u savez«; — već: »Svi na okup, svi u savez, ako hoćemo da sačuvamo nezavisnost svoju i nezavisnost Balkana!«

RASPIS JEDRILIČARSKOG TEČAJA

Kako se u našem telesno uzgojnom sustavu uvada nova grana — vazdušno jedriličarstvo, potrebno je da osposobimo braću, koja će ovu granu voditi kao župski pročelnici. U tu svrhu obezbedilo je Načelnništvo SSKJ potrebne kredite, za održavanje prvog tečaja za župske pročelnike jedriličarstva.

Tečaj će se održati u mesecu julu na Zlatiboru — za početnike, i u Vršcu — za braću jedriličare sa „B“ diplomom pilota jedriličara. Na tečaj će se primiti po jedan brat iz svake župe. Troškove stana, hrane i ostalog snosi Savez SKJ, dok će putne troškove snositi pojedinci ili župe. Uslovi su javljeni župama.

rata 22 ratne lade, ne računajući podmornice. Među tim gubitcima nalaze se dve velike krstarice, dve džepne krstarice, i dve krstarice prve klase. Ne računajući podmornice, Nemačkoj ostaje još 36 ratnih lada, od kojih je jedino jedna veće tonaže. Osim toga je potopljen veliki broj nemačkih transportnih lada prilikom prevoza trupa u Norvešku.

TRAЖИТЕ HOHNER ЦЕHOVНИК
СКАЛА
БЕОГРАД
КР. МИЛАНОВА ПРЕКО ПУТА ЛОНДОНА

Novi broj „Prednjačkog Zbornika“

Jučer je izašao iz štampe 4 broj „Prednjačkog zbornika“, sa vrlo obilnim i aktuelnim sadržajem, koji će zanimati ne samo tehničare i stručnjake, kojima je preko potreban, već i ostalo članstvo. Pored brojnih ilustracija list donosi sledeći materijal: **Uvodnik. Opšti deo:** Organizovanje trčanja preko prirodnih prepreka (J. Kavčić). **Članovi:** Sprave kao prepreke (L. Kovač). Pripreme vežbe za skok s mtkom (J. Kavčić). **Članice:** Župska načelnica (M. Gruborova); — Proste vaje za vadbene ure žen (J. Trdinna); — Vaje na gredi (E. Skalar); — Uputstva za učenje vežbi sa čunjevima za članice (J. Dopuda); — Upute za ocenjivanje (Načelnništvo); Ocenjivanje na spravama. **Muški naraštaj:** Bojne utakmice muškog naraštaja za 1940—41 godinu (Načelnništvo); Logorovanje (prof. M. Vukotić); — Čas vežbanja muškog naraštaja (S. Poljšak); — Samoodbrana — džiu-džicu (P. Brandajs); — O uređivanju naraštajskih svratišta (J. Kavčić); — Uputstva za uvežbavanje prostih vežbi (R. Ban). **Ženski naraštaj:** Različnosti (D. Poljšak); — Uputstva za učenje narodnih motiva (O. Skovran). — Deca: Različnosti i igre sa loptom (S. Poljšak). Osim toga i u ovom broju se nalazi sokolski kalendar za maj. Pretplata na „Prednjački Zbornik“, koji izlazi mesečno, iznosi godišnje samo 12 dinara. List se šalje samo onim pretplatnicima, koji su uplatili pretplatu, odnosno koji to učine i jave se za pretplatnika. Adresa je: Beograd, poštanski pretinac 342, čekovni račun 57.686.

TELOVEZBA U TURSKIM ŠKOLAMA

U svim osnovnim školama u Turskoj, zaveden je, kao obavezan predmet, gimnastika i to svaki dan pre početka obuke, po pola časa. Na srednjim školama održaje se gimnastika također

obavezno, ali po dva časa na sedmicu. Sada se školske vlasti bave pitanjem, kako da urede obavezni telesni uzgoj na visokim školama. Interesantno je da budući učitelji telesnog vaspitanja u Turskoj studiraju također i Tiršev sokolski telovežbeni sustav, za kojega se kaže da je najsvestraniji da je metodičan i lako shvatljiv. I. S.

Sadržina sokolskih listova

„SOKOLSKA VOLJA“
Broj 170 glasila ljubljanskih sokola donosi vrlo zanimljiv sadržaj, između ostalog uvodni članak „Naši dobrovoljci vsem narodnim organizacijama“ i kraći članci: Pozor pred vohuni in izazivači, Država in učiteljstvo, Tudi smo itd. List donosi iscrpne vesti iz zemlje i sveta, kao i svestran pregled rada sokolstva, a na prvoj strani sliku br. Jana Kelera, I zamenika starešine Č. O. S.

„MLADI SOKO“

Primiti smo 4 broja lista naraštaja Sokolskog društva Split, sa ovim zanimljivim sadržajem: Samo zdrava i radina sadašnjost zalag je budućnosti (S. Dapčević); — Navik on živi ki zgine pošteno (B. Bonačić); — Pazimo koga primamo u naše redove (A. Kučar); — Naš jezik; — Sokoli za bugarsko-jugoslovensko zbliženje (A. Pokrajac); — Sportska i sokolska takmičenja; — Masaryk i Jugosloveni (M. Culić); — Sokolska škola (Z. Sinobad); — Probuđimo se; — Naš list; — Vesti itd. List uređuje Ante Kučar.

KUPUJEMO

Sokolsko društvo, koje bi, zbog nabave novih telovežbenih sprava željelo prodati do sada upotrebljavanog konja, kozlića i kije, (čunjeve), neka javi svoju ponudu, sa uslovima, na adresu: **Sokolsko društvo, VELENJE**, Dravska banovina.

Tko je malokrvan, blijed

i uopće slabog zdravlja, neka upotrebi najnoviji specijalitet „FERRODOVIM“ koji otvara vanredan apetit i vrlo brzo oporavlja svaku osobu kojoj je bilo kakva bolest narušila zdravlje. Za dobar uspeh dovoljne su 2—3 flaše. Originalna flaša din. 40,— franko. Proizvada Mr. Ph. A. Mrkušić, apotekar u Mostaru (banovina Hrvatska). Dobiva se i u apotekama Reg. S. Br. 6682/32

Tvornica TANINA Sisak D. D.

Proizvodi slijedeće e k s t r a k t e :

Kestenov ekstrakt
Smrekov „
Hrastov „
Kveljačo „
Valonca „
Mimoza „

i razni miješani ekstrakti. Sirovina se nabavlja iz naše države, Afrike, Azije i Južne Amerike.

Konstrukcija Usa vršenost

najbolji kvalitet sa jamstva za Vaše uspehe trvezbanja Zato nabavljajte u specijalnoj TVORNICI GIMNASTIČKIH SPRAVA

J. ORAZEM Ribnica

Sestre-Braćo!

Upamtite da ćete sokolsku odoru, vežbaće odelo i sve ostale sokolske potrebštine dobiti jedino, propisno i jeftino u solidnoj i poznatoj

Trgovini sokolskih potrebština

Branko Palčić

Z A G R E B
Kraljice Marije 6
B E O G R A D
Balkanska 22
Tražite besplatni cenovnik